

ŘEPSKÁ NAUČNÁ STEZKA

Naučná tabule č. 14

ŘEPŠTÍ OBOJŽIVELNÍCI A PLAZI

17
PRAHA-ŘEPA

ropucha obecná (*Bufo bufo*)

ropucha obecná (*Bufo bufo*)

Samice hnědohnědě skvrnitě ropuchy obecné, s bradavičnatou pokožkou a nápadnými ledvinovitými příušními žlázami za hlavou, dorůstá až 14 cm. Stejně zbarvení samci jsou ale menší, do 9 cm. Nejčastěji si jich všimneme při jarních migracích, kdy si na

místo rozmnožování často nese mnoho samečků na zádech k páření připravené samečky. Protože nemají vyvinutý rezonátor, je jejich trylkování poměrně slabé. Zní jako znělé, rytmicky opakované „kró, kró, kró, kró, kró“. Nakladené, až tři metry dlouhé, provazce vajíček jsou namotané v příbřežní vegetaci. Rozmnožováním je tento druh vázán na stále vodní plochy s pobřežní vegetací. Po období rozmnožování se ropuchy potulují i na suchých místech, často daleko od vody, kde hledají potravu a ukrývají se pod kameny či kusy dřeva. Aktivní jsou v podvečer a v noci. Živí se různými druhy bezobratlých živočichů, velké ropuchy mohou polknout i drobné obratlovce. Rozmnožují se např. ve Velkém rybníce při ulici Strojírenská, v rybníku Prasečák u kláštera sv. Karla Boromejského nebo v Pivovarském rybníku u motolského krematoria.

ropucha zelená (*Pseudepidalea viridis*)

ropucha zelená (*Pseudepidalea viridis*)

V Praze se jedná o rychle ubývajícím druh, zasluhující zvýšené pozornosti. Velké množství (byť přechodných) lokalit zaniklo ukončením stavebních činností na velkých plochách kolem Prahy, kde se ropucha zelená vyskytovala – často se totiž rozmnožovala právě v terénních depresích stavenišť, na deponiích zeminy a stavebního materiálu, kde se během jara a léta vytvářely přechodné mokřady a malé vodní plošky. Na takových místech dokázala využít příležitost k rozmnožování i několikrát za rok. Je to suchomilný a teplomilný druh, rozmnožující se v periodických vodních nádržích, vydrží-li v nich voda během jejího celého, 6 až 7 týdně, larválního vývoje. Ropucha zelená preferuje nízkou hladinu (prohřívání) vody a čisté, jen lehce zarostlé dno, kam klade své snůšky – dlouhé provazce vajíček. Živí se různými bezobratlými živočichy. Často její přítomnost zjistíme podle jejího trylkování, které lze přepsat jako drnčivé, dlouhé a nepřerušované „irrrrrrrrrrr“. V Řepích se početně rozmnožovala především v době, kdy se dostavovaly panelové domy a řešily úpravy terénu.

skokan zelený (*Rana kl. esculenta*)

Skokan zelený žije celoročně ve vodě nebo v její bezprostřední blízkosti. Od října do dubna část populace ve vodě, zahrabaná ve dně, také zimuje. Od dubna do června se páří. Samice následně kladou na dno shluky až tisíců vajíček. Vylíhlí pulci, jako u všech obojživelníků, dýchají žábami. Živí se nárusty řas. Po dvou až třech měsících metamorfují v dospělé jedince. Ti skřehotají na hladině nebo na břehu, přičemž se jim vyčlípují po stranách hlavy rezonanční měchyřky. Dospělí skokani loví potravu na břehu i ve vodě skokem, a to hlavně hmyz a jiné drobné bezobratlé živočichy.

skokan zelený (*Rana kl. esculenta*)

ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)

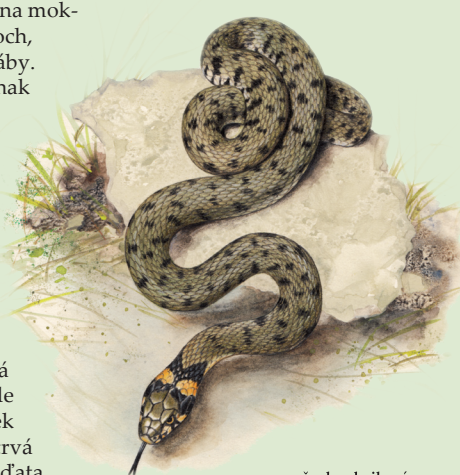
ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)

Ještěrka obecná je z našich čtyř druhů ještěrek nejhojnější a nejrozšířenější. Jako jediná z nich má výraznou pohlavní různobarvost. Samice jsou celé skvrnitě různými odstíny hnědé barvy, samci jsou na bocích a na bradě zbarvení jasně zeleně. Vzhledem k tomu, že je to velmi přízrakovitý druh, můžeme ho zastihnout na všemožných osluněných místech se sporou vegetací, např. na křovinatých stráních, na mezích, ruderalních stanovištích, v zanedbaných zahradách i kolem železničních tratí. Ze zimních úkrytů vylézají ještěrky obecné během března. V dubnu a v květnu se páří. Koncem května a v červnu samice zahrabávají do půdy svá kožovitá vajíčka, ze kterých se asi po dvouměsíční inkubaci líhnou mláďata. V říjnu potom ještěrky zalézají do zemních dutin, aby přežily zimu. Živí se různými bezobratlými, především pavouky a hmyzem. Nebezpečím pro sluníci se ještěrky jsou například straky obecné nebo volně pobíhající psi, a to nejenom pro možné přímé poškození, ale i kvůli bránění ve slunění, které ještěrky, hlavně samičky, potřebují k úspěšnému rozmnožování.

užovka obojková (*Natrix natrix*)

Užovka obojková je naším nejhojnějším a nejrozšířenějším hadem. Snadno ji poznáte podle výrazných žlutých nebo žlutooranžových poloměsíčitých skvrn za hlavou. Samice dorůstají i přes 90 cm délky,

samci jsou však štíhlejší a menší. Svým výskytem je vázána na mokřady a okraje vodních ploch, kde loví především žáby. Potravu neškrťe, ani jinak nepřidrží. Je aktivní ve dne. Páří se od dubna do května. Koncem června až začátkem července kladou samičky kožovitá, podlouhlá, až necelé 4 cm dlouhá a 2 cm široká vajíčka do hničících rostlinných zbytků, často i daleko od vody. Využívá i hnojiště v zahradách, kde je pro vývoj jejích vajíček teplejší. Inkubace vajíček trvá asi tři měsíce. Vylíhlá mláďata jsou 11 až 17 cm dlouhá. Před nebezpečím se chrání zvláštním způsobem – předstíraním smrti. Vypustí z kloaky páchnoucí sekret, ve kterém se vyválí, převrátí se břichem vzhůru, otevře tlamku a nechá z ní vytékat sliny, často i trochu krve a vyvolá tím dojem, že je již v pokročilém rozkladu. Může se dožít i více než 20 let.

užovka obojková (*Natrix natrix*)

slepýš křehký (*Anguis fragilis*)

slepýš křehký (*Anguis fragilis*)

V křovinatých a zarostlých místech můžeme přes den nebo za soumraku vzácně spatřit slepýše křehkého. Je to náš jediný beznohý ještěr, kterého od hada rozlišíme dobře podle toho, že na nás občas mrkne – to hadi totiž nesvedou, neboť mají přerostlá průhledná víčka a mrknout zkrátka nemohou. Na konci okasu má, na rozdíl od našich hadů, malý trnitý výrůstek. V kůži slepýšů jsou uloženy drobné kostěné destičky, a tak je dost neobratný, pomalý a váhavý. Proto se živí jen drobnými a také pomalými bezobratlými živočichy, například plži, červy nebo larvami hmyzu. Samičky dorůstají až 40 cm délky, samci jsou o trochu menší. Samičky nekladou vajíčka, ale jsou vejcoživorodé. Mláďata po narození měří 5 – 8 cm a jsou okamžitě aktivní. Slepýš křehký se může dožít i více než 25 let.

Autor projektu: Jan Farkač
Pro obyvatele a návštěvníky Řep zrealizovala MČ Praha 17 v roce 2013.

Autor textu: Jan Farkač
Autoři ilustrací: Jaromír & Libuše Knotkovi